

Vorbereiding 24.5: Bathseba

SCHRIFTGEDEELTE

2 Samuël 11:1-13 en 2 Samuël 12:1-25

THEMA

Bathseba

EXEGESE

2 Samuël 11:1-13

Vers 1 De wederkomst des jaars is het voorjaar. Dit is de zevende maand van de Joodse kalender, het begin van het nieuwe jaar. De ergste hitte is voorbij en dan is het de beste tijd om oorlog te voeren. Joab trekt met Davids leger op, maar David zelf gaat niet mee. De zonde in deze geschiedenis begint met Davids nalatigheid aangaande de belangen van het volk. Met gans Israël worden niet per definitie alle soldaten van Israël bedoeld.

Rabba is de hoofdstad van de Ammonieten.

Vers 2 De schrijver spreekt hier consequent over David (de mens) en niet over koning David (de ambtsdrager). Ook David heeft vanwege de hitte 's middags gerust; het is al avond als hij opstaat. De platte daken waren geschikt om te betreden.

Vanaf het hoger liggende dak van het paleis ziet David een knappe vrouw die zich wast in de tuin. Hier blijkt duidelijk dat de zonde vaak begint met kijken. Het roept Davids begeerte op (Jakobus 1:13–15, ABC voor kinderen 'Niet begeren'). Overigens was de vrouw wel onvoorzichtig bezig door zich zichtbaar bloot naar buiten te begeven.

Vers 3 David kent de vrouw niet. Het is Bathseba, dochter van Eliam en kleindochter van Achitofel, de raadsman die zich later bij Absalom aansluit. Ze is getrouwd met een Hethiet, één van Davids helden die zich bekeerd heeft tot de Joodse godsdienst. Hij heeft ondanks zijn achtergrond wel een Joodse naam, Uria (mijn licht is Jahweh).

Vers 4 David haalt Bathseba in het paleis en heeft gemeenschap met haar. Het bad dat Bathseba nam, was om zich te reinigen van haar onreinheid als gevolg van haar menstruatie. De menstruatie maakt de vrouw zeven dagen onrein (Leviticus 15 en 18:19,20). Dit gegeven onderstreept dat ze niet zwanger kan zijn van Uria. We weten niet of David Bathseba voor een keuze heeft gesteld, maar wel kan gezegd worden dat ook Bathseba schuldig is.

Vers 5 Bathseba wordt zwanger en laat dit David weten. Hij moet een oplossing bedenken. Op overspel staat de doodstraf, zoals Leviticus 20:10 zegt: zowel de betrokken man als vrouw moeten gedood worden.

Vers 6-9 David wil meteen de gevolgen van zijn zonde oplossen, zonder dat hij met de (schuld van de) zonde zelf naar de HEERE gaat. Hij roept Uria terug, waarschijnlijk onder het valse voorwendsel van het uitbrengen van verslag over de oorlog. Vandaar dat David begint met te informeren naar Joab, de soldaten en het verloop van de oorlog.

David's oplossing lijkt eenvoudig: Uria gaat naar zijn vrouw, ze brengen samen de nacht door en het kind dat verwacht wordt gaat door voor Uria's kind. David adviseert zelfs: was uw voeten, fris uzelf op. Om de omstandigheden voor een romantisch samenzijn te vergroten, stuurt David een overvloedige maaltijd mee. Uria blijkt echter een trouwe soldaat te zijn. Hij gaat niet naar huis, maar brengt de nacht door in het verblijf van de paleiswacht, met de daar aanwezige militairen.

Vers 10 David wil zijn zonde bedekken, maar de HEERE wil het anders. Hieruit blijkt duidelijk dat Hij alles weet, Davids motieven doorziet en het hart van Uria neigt zodat Davids zonde niet weggemoffeld kan worden.

Vers 11 Uria motiveert zijn weigering naar huis te gaan met de verwijzing naar de anderen die in hun tenten blijven, evenals de ark. In zware oorlogen ging de ark van God mee om zo nodig de HEERE om raad te vragen.

Vers 12-17 Ondanks Uria's betoonde trouw komt David niet tot inkeer en doet een tweede poging om Uria met Bathseba te laten slapen. Als Uria opnieuw in het soldatenverblijf slaapt, schrijft David een brief voor Joab. Hierin geeft David de opdracht om Uria op de meest gevaarlijke plaats in het leger te plaatsen, zodat hij zeker gedood zal worden. De weg van de zonde gaat van kwaad tot erger. David wordt een moordenaar.

2 Samuël 12:1-25

Vers 1 De HEERE komt altijd terug op onbeleden zonden. Op Gods bevel stelt Nathan (2 Samuël 7:2) David zijn grove zonden voor ogen. Dit doet hij met behulp van een gelijkenis. In plaats van David direct te straffen, ontdekt de HEERE David aan zijn onbeleden zonde. Met de twee mannen bedoelt Nathan - die door openbaring van de HEERE op de hoogte is van Davids zonde - David en Uria.

De zoon van David en Bathseba is dan al geboren. In al die maanden zal David de gemeenschap met God hebben gemist (Psalm 32:3 en 4).

Vers 2-3 Op een prachtige manier schetst Nathan de tegenstelling tussen de rijke veebezitter en de arme man met een oilammetje als enige bezit. Dit vrouwelijk lam was opgegroeid in het gezin, te midden van de kinderen. Het lam at, dronk en sliep bij zijn eigenaar; het was hem alsof het één van zijn kinderen zelf was.

Vers 4 Als er bezoek komt, kan de rijke veebezitter het niet over zijn hart verkrijgen om een dier van zijn eigen, enorm grote, kudde te nemen voor de maaltijd. Het was in het oude oosten namelijk de gewoonte om gasten een goede maaltijd voor te zetten en daarvoor een dier uit de kudde te slachten (Genesis 18:7). Hij neemt daarom het enige ooilam van de arme man en slacht dat om het te braden en aan zijn gasten voor te zetten.

Vers 5 David heeft intens geluisterd en zijn rechtvaardigheidsgevoel komt in opstand. Hij wordt heel boos op de rijke man en spreekt ook de straf uit die deze man verdient: de dood. Zonder dat David het beseft, spreekt hij hiermee zijn eigen vonnis uit.

Vers 6 Exodus 22:1 schrijft voor dat wanneer een stuk kleinvee wordt gestolen, dit viervoudig terug betaald moet worden (denk aan Zacheüs, Lukas 19:1-10). Uit het verdere van Davids leven blijkt dat David eveneens viervoudig terug moet betalen; vier zonen van hem sterven, te weten de eerste zoon van Bathseba, Amnon, Absalom en Adonia. Omdat hij niet verschoond heeft betekent dat hij geen medelijden heeft getoond.

Vers 7 Als een zweepslag klinkt Nathans beschuldiging: David is deze rijke man. Nathan spreekt namens God en laat David horen wat de HEERE allemaal voor David gedaan heeft. David heeft alles wat hij is en heeft aan God te danken.

Vers 8 David is koning geworden in plaats van Saul en hierdoor kreeg hij alles wat Saul toebehoorde. David is niet getrouwd met de vrouwen die Saul toebehoorden, maar hij kreeg bijvoorbeeld wel zijn dochter Michal tot vrouw. Heel het rijk van Israël en Juda kreeg David en als het niet genoeg was, had de HEERE hem nog meer gegeven. David had geen enkele reden om met Bathseba te zondigen.

Vers 9-10 David heeft het woord van de HEERE veracht door het zesde, zevende en achtste gebod te overtreden. Al heeft David niet daadwerkelijk Uria gedood, hij wordt wel als de schuldige aangewezen. Het zwaard dat Uria heeft gedood, zal Davids gezin ook treffen. In eeuwigheid betekent zolang u leeft (Deuteronomium 15:17; 1 Samuël 1:22). Wanneer we Gods geboden overtreden, verachten we de HEERE Zelf.

Vers 11 Nathan profeteert wat er zal gebeuren met Davids eigen kinderen. In 2 Samuël 16:21-22 wordt vermeld dat Absalom op advies van Achitofel doet wat hier in vers 11 voorzeggd wordt. Zijn kind zal zijn vrouw nemen zoals hij zelf Bathseba genomen heeft. Hieruit blijkt enerzijds hoe de zonde van ouders navolging vindt bij kinderen (zie het vierde gebod) en anderzijds hoe de HEERE de zonde straft overeenkomstig de inhoud van de zonde. De ogen dezer zon betekent op klaarlichte dag.

Vers 12 De zonde van David gebeurde stiekem, de zonde van Absalom gebeurt in het openbaar. De HEERE gebruikt de zondigheid van Achitofel en Absalom tot Davids oordeel.

Vers 13-14 Davids schuldbelijdenis is kort, maar zeer oprecht. Vanuit Davids eerdere uitspraak in vers 5 betekent deze schuldbekentenis dat hij belijdt de dood te verdienen. En anders dan bijvoorbeeld Saul eerder deed (1 Samuël 15:25), laat David op deze oproep geen lichtzinnige vraag om vergeving volgen. Zijn diepste schuld is de schuld ten opzichte van de HEERE (Psalm 51:6).

Op dit oprechte berouw mag Nathan David vergeving aanzeggen. David mag blijven leven. Maar die vergeving is niet goedkoop. Door Davids daad is er onherstelbare schade aangericht en is de eer van Gods Naam aangetast. David was immers het symbool van Gods koningschap over Israël. En dat koningschap wordt door Davids toedoen nu geassocieerd met overspel en moord. Door de dood van de baby zal het voor iedereen duidelijk zijn dat Davids misdaad door de HEERE niet door de vingers wordt gezien. Zo sterft de 'onschuldige' zoon voor Davids misdaad. Het wijst vooruit naar de dood van Gods eigen onschuldige Zoon, die stierf voor de zonden van de mens die de HEERE evenmin door de vingers kan zien.

Vers 15-17 De aangekondigde straf komt. David belijdt dat hij schuldig is, maar dit weerhoudt hem er niet van voor het kind te bidden. Hij verootmoedigt zich helemaal voor de HEERE. Hij draagt rouwkleiding (vers 20), slaapt en bidt op de grond, wast zich niet en eet niet. Dit wordt de oudsten, enkelen van zijn meest vertrouwelijke hovelingen, te bar en ze proberen hem te bewegen te eten.

Vers 18-23 De hovelingen, die Davids eerdere gedrag al met bezorgdheid hebben aangezien, zijn bang dat de dood van de baby hem helemaal tot waanzin zal brengen. Het overleg van de knechten trekt Davids aandacht en wanneer hij hun de vraag rechtstreeks stelt, durven ze de dood van de jongen niet te ontkennen. David reageert totaal anders dan verwacht. Normaal rouwt men ná de dood van een geliefde. David houdt juist op met rouwen. Daaruit blijkt een kinderlijk vertrouwen op de HEERE. David heeft, pleitend op Gods genade, voor het leven van het kind gebeden, maar nu de HEERE anders heeft beslist, aanvaardt David het rechtvaardige van die straf.

Vers 24-25 Hierna troost David zijn vrouw. Ze ontvangen opnieuw een zoon: Salomo. Er staat dat de HEERE hem liefheeft – hem verwijst hier naar Salomo. Dit is ook de betekenis van Jedidja. Zo blijkt ook hier dat Gods genade groter is dan onze zonde. De belofte aan David gaat door, via deze zoon bij Bathseba. We vinden Bathseba terug in het geslachtsregister in Mattheüs 1, vers 6.

GELOOFSLEER

HC vraag 105	Zesde gebod: niet doodslaan
HC vraag 108, 109	Zevende gebod: niet echtbreken
HC vraag 113	Tiende gebod: niet begeren
DL 2, art. 5	Belofte van het Evangelie

GEBEDSPUNTEN

- Bid voor vrouwen die hun man hebben verloren en mannen die hun vrouw hebben verloren

- Bid voor gezinnen die een baby'tje hebben verloren
- Vraag om bewaring voor begeerte, hebzucht, jaloezie; en vraag om vergeving hiervoor
- Dank voor het nieuwe leven dat God geeft

PSALM- EN LIEDLIJST

Tien Geboden: 7, 8 en 9 Gij zult niet doodslaan, noch u wreken!
Psalm 51:1, 2, 4, 5 en 7 Gena, o God, gena, hoor mijn gebed;
Psalm 118:11 De steen, dien door de tempelbouwers

ZB Al waren uw zonden als scharlaken
 Genade zo oneindig groot
 Heer' Uw bloed dat reinigt mij
 Heer' ik kom tot U

INTRODUCTIE OP DE VERTELLING

Stel je voor: jij hebt één knikker, een heel mooie, maar het is er maar één. Je buurjongen heeft een heel grote zak vol knikkers, het zijn er misschien wel honderd!

Maar als je buurjongen gaat knikkeren, pakt hij stiekem jouw knikker af en gaat daar mee spelen. En dan verliest hij die knikker ook nog eens... Kwijt is jouw mooie knikker!

Zoiets horen we de profeet Nathan vertellen tegen David. *Vertel nu of na je vertelling wat Nathan aan David vertelde. Maak na je vertelling de lijn terug naar de introductie.*